

4. Моргенштерн И. Г. Общее библиографоведение : учеб. пособие / И. Г. Моргенштерн. – СПб., 2006. – 208 с.

5. Промська О. Л. Бібліографія бібліографії : термінологічний аспект / О. Промська // Вісн. Книжк. палати. – 2007. – № 3. – С. 22–24.

6. Рибчинська Н. Загальноукраїнський характер метабібліографії західноукраїнських бібліографів першої половини ХХ ст. / Н. Рибчинська // Записки Львів. наук. б-ки ім. В. Стефаніка / НАН України, ЛНБ ім. В. Стефаніка ; редкол. : М. М. Романюк (відп. ред.) [та ін.]. – Л., 2008. – Вип. 1 (16). – С. 317–329.

БІОБІБЛІОГРАФІЧНІ ПОЕМИ

Михайло Красиков – вчений, краєзнавець, поет : біобібліогр. покажч. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка ; уклад. Т. О. Сосновська, В. О. Ярошик. – Х., 2008. – 103 с. – (Краєзнавці Слобожанщини).

Олександр Юрійович Лейбфрейд : (до 90-річчя з дня народж.): біобібліогр. покажч. / Харк. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад. В. О. Ярошик. – Х., 2000. – 86 с. – (Краєзнавці Слобожанщини).

ЗАВДАННЯ будь-якого біобібліографічного покажчика – створити цілісний образ особистості, якій його присвячено. Структура таких видань давно склалася: коротка передмова, хронологія життя та творчості діяча, перелік бібліографічних записів джерел, що стосуються його творчого доробку, допоміжні покажчики. Таким чином і складається образ: суворий кабінетний вчений в оксамитовій шапочці пише щось за столом, заваленим паперами та книжками. І чим товстіший покажчик, тим більшим здаватиметься читачеві той стіл й тим нуднішим виглядатиме сам вчений... І дуже важко побачити за цим виданням живу людину – для цього існують інші друки, наприклад, мемуари чи белетризовані біографії.

Спробою трохи відійти від звичного біобібліографічного покажчика є серія видань ХДНБ ім. В. Г. Короленка «Краєзнавці Слобожанщини». В ній уже вийшли посібники, присвячені відомим знавцям Харківщини, – О. Лейбфрейду, Т. Шерстюк, В. Берліну, Г. Кашириній та ін.

Відомо, що краєзнавець – це не професія, а спосіб життя, особливим чином організоване і спрямоване мислення, один із видів патріотизму. Серед відомих краєзнавців – вчені, лікарі, педагоги, історики, бібліотекарі, мистецтвознавці, сенсом життя яких став пошук, дослідження невідомих сторінок історії рідного краю. Краєзнавець-дослідник часто у чомусь йде попереду вченого, привертає увагу спеціалістів до нових тем. Зрозуміло, що це людина емоційна, захоплена, невідступна у своєму пристрасному бажанні дістатися істини та поділитися своїми відкриттями з усіма. Треба зазначити, що читацька аудиторія видань, присвячених таким людям, є значно ширшою, ніж звичайна біобібліографія, призначена для науковців та відповідної аудиторії. Таке видання цікаве і для вченого, і для сільського вчителя, і для аматора-дослідника. Тому біобібліографічний покажчик, який відкриває надбання дослідника-краєзнавця та літературу про нього, повинен відобразити саме образ захопленого дослідника, натхненного шукача духовних скарбів рідного краю.

Вже при підготовці одного з перших покажчиків, присвяченого харківському архітектору О. Лейбфрейду, перед відділом українки ХДНБ ім. В. Г. Короленка постало завдання не тільки всебічно висвітлити діяльність відомого

вченого, педагога та краєзнавця, а й надати пересічному читачеві

Т. Бахмет

емоційний поштовх, зацікавити його особистістю та працями Лейбфрейда. Завдання це цілком вмотивоване: більше двадцяти років при відділі працює клуб краєзнавців, який згуртував велику кількість дослідників.

У покажчику є й традиційна передмова, і хронологія життя й діяльності, акуратно та точно описані праці науковця, опубліковані в багатьох виданнях України і Росії. Незвичним для читача є включення в додаток до посібника кількох малюнків вченого. Серед них – графічні реконструкції харківських будинків, замальовки з численних мандрівок дорогами Радянського Союзу, кілька останніх малюнків з Німеччини. Завдяки цьому додатку сухий покажчик набув особистісного забарвлення, перетворився на теплу розповідь про архітектора, його справи й досягнення.

Останній біобібліографічний покажчик із серії «Краєзнавці Слобожанщини» присвячений одній із знакових постатей сучасного Харкова – культурологу, фольклористу, етнографу, поету, літературознавцю, редактору, педагогу Михайлу Красикову. Видання було підготовлено до 50-річчя від дня народження вченого, невідомого дослідника Слобожанщини. Його автори – Т. Сосновська та В. Ярошик – відомі фахівці-бібліографи, за плечима яких не одне бібліографічне видання.

У посібнику досить повно представлено здобутки М. Красикова як науковця і поета. Сюди ввійшли бібліографічні записи окремих видань та публікацій у наукових та популярних збірках, у центральній пресі й малотиражних друках за 1981–2008 рр. Цікаво, що поряд із бібліографічними описами друкованих джерел наведено, за наявності, і описи їхніх електронних аналогів. Бібліографічні записи супроводжуються стислими анотаціями або (при необхідності) коментарями, які стосуються якості наданої в описаному джерелі інформації.

Матеріал покажчика укладачі розташували за тематико-хронологічним принципом. Його розділи розкривають окремі сфери діяльності М. Красикова. Тут є розділ, присвячений літературознавчій діяльності вченого, в який вміщено відомості щодо публікацій статей про О. Пушкіна, Т. Шевченка, Л. Толстого, Б. Чичибабіна, М. Кульчицького та ін. Окремий підрозділ включає рецензії та відгуки Красикова-літературознавця. До розділу «Праці з фольклористики та етнології» ввійшли публікації про дослідження субкультур, слобожанського фольклору, про видатних етнографів і фольклористів – П. Іванова, М. Сумцова, Д. Яворницького, В. Скуратівського. Окремими підрозділами виділено культурологічні статті та есе науковця, музеєзнавчі публікації, роботи з педагогіки, книгознавства, бібліотекознавства, краєзнавства. Багатогранність природи вченого підкреслюють

розділи, присвячені його діяльності як наукового редактора, публікатора, укладача і текстолога.

Ще один великий розділ покажчика – «Літературна діяльність М. Красикова» – відтворює відомості як про окремі збірки його віршів, так і щодо публікацій у збірках та періодичних виданнях, а також перекладів.

У розділі, присвяченому літературі про життя і творчість М. Красикова, виділено всі аспекти його діяльності як вченого та поета, діяча культури і освіти. В окремі підрозділи вміщено відомості про поезію, присвячені Михайлу Михайловичу, та матеріали бібліографічного характеру.

Включає видання й кілька ненадрукованих віршів М. Красикова, низку рецензій та фрагментів із відгуків на його художні та наукові твори. Все це робить посібник більш цікавим і логічно доповнює образ його героя. Філософ і культуролог Л. Стародубцева називає М. Красикова філологом-пілігримом, людиною, яка перетворилася на легенду, філолог О. Корабльов – мандрівни-

ком, поет А. Грязов – майстром мініатюри, професор Л. Фрізман звертає увагу читача на такий маловідомий бік діяльності, як бібліографічний.

Ці нотатки змусять читача знову перегорнути сторінки покажчика, що дозволить побачити, наприклад, участь вченого у складанні фундаментального бібліографічного покажчика, присвяченого історії Харківського університету, а також дізнатися про інші цікаві реалізовані проекти науковця й культуртрегера. Загалом додатки допоможуть будь-якому читачеві, який зацікавиться такою універсальною людиною, як М. Красиков, скласти враження про нього, навіть не відшукуючи вказані у посібнику джерела.

Для науковців же видання стане у пригоді і як джерело відомостей про фольклор Слобожанщини, і як бібліографічна характеристика героя цієї «бібліографічної поеми». Видання покажчиків такого типу диктує сьогодні логіка життя.

П'ЯТДЕСЯТ РОКІВ СЛУЖІННЯ БІБЛІОТЕЦІ

КОЛИ буває справжній ювілей? Мабуть тоді, коли людина може пишатися за марно прожиті роки, результати своєї праці. І ще більш значущими є ці підсумки, коли улюбленій справі віддано 50 років життя.

...4 грудня далекого 1959 року юна Інеса Прохоренко (згодом – Іоненко) почала служити помічником бібліотекаря у Державній республіканській бібліотеці УРСР ім. К.П.Р.С. (нині – НЛБ). І настільки полюбила вона свою роботу, колег і читачів, що все подальше життя присвятила «Храму Книги» і почесній справі обслуговування користувачів.

Відділ обслуговування... Як багато професіоналів розпочинали свою трудову діяльність саме в ньому. Люди нетямущі іноді не розуміють важливості цього підрозділу, мовляв, для роботи тут не потрібно особливих розумових талантів – видавай собі книжки та й все. І дуже часто забувають, що бібліотека працює для читача, якому потрібно допомогти, створити гарний настрій та комфортні умови. Тому саме від спеціалістів відділу обслуговування, їхнього професіоналізму, володіння мистецтвом доброзичливого спілкування, сумлінності залежить, будуть ходити користувачі до бібліотеки чи ні.

Бажаючи досягти фахової досконалості, Інеса Львівна отримує освіту бібліотекаря-бібліографа вищої кваліфікації у Харківському державному інституті культури, який закінчує у 1966 р.

Бібліотекарі старшого покоління пам'ятають ті часи: читачів було багато, тому на пунктах видачі літератури постійні черги, а кожен відвідувач потребує уваги та швидкого реагування. Інеса Львівна, як ніхто інший, уміла і любила працювати з людьми.

Вона продовжує натхненно працювати, щабель за щаблем долаючи сходи бібліотечної кар'єри: від

молодшого бібліотекаря до (з 1983 року) посади завідувачки відділу обслуговування користувачів – найчисленнішого, найнеобхіднішого і найскладнішого в Бібліотеці. І жодного разу Інеса Львівна не зрадила своєму рідному відділові!

Сьогодні в її підпорядкуванні де-в'ять секторів, загальний читальний зал № 1, Центр правової інформації, підсобний книжковий фонд і фонд періодики.

Інесі Львівні притаманні бездоганне знання справи, висока професійна освіченість, культура. Самовіддану фахову діяльність вона поєднувала з активною громадською роботою. Завжди привітну, доброзичливу, небайдужу до всього, що відбувалося в Бібліотеці, її обирають секретарем комсомольської організації, а потім – заступником секретаря партійної організації.

Вона стає авторитетним лідером, організатором чудових вечорів та цікавих заходів для працівників.

Колеги Інеси Львівни відзначають її високий професіоналізм, організаторський талант, відданість справі, вимогливість до себе і підлеглих, які поєднуються із добротою та чуйністю, хоча, коли треба, вона може бути вимогливою й безкомпромісною.

Робота завідувача відділу обслуговування потребує щоденного оперативного вирішення безлічі проблем. Але наша ювілярка завжди відкрита до інноваційного пошуку, отож нещодавно у віданні Інеси Львівни опинилося організаційне та ресурсне забезпечення роботи Громадської приймальні, яка надає безкоштовну юридичну допомогу малозабезпеченим верствам населення.

Невичерпний щоденний потік відвідувачів кабінету Інеси Львівни, і кожного з них вона завжди уважно вислухає, дасть добру пораду, проконсультує, вирішить